

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพนักงานรักษาความปลอดภัยที่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558¹

ศรัญญา มาลัย²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพนักงานรักษาความปลอดภัยที่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมาย ความเป็นมา แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพนักงานรักษาความปลอดภัยที่ได้รับอนุญาต จากการศึกษาทำให้ทราบว่า ธุรกิจการให้บริการรักษาความปลอดภัยมีความเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของประชาชน และส่งผลต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม และในปัจจุบันมีผู้ประกอบการ ธุรกิจการให้บริการรักษาความปลอดภัยเป็นจำนวนมาก แต่มีมาตรฐานในการประกอบธุรกิจที่แตกต่างกัน แต่เดิมการรักษาความปลอดภัยเคยเป็นหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้สังคมมีความสงบเรียบร้อยและเพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตร่างกายและทรัพย์สิน โดยสามารถประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัย ซึ่งสังคมไทยในอดีต ยังไม่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากนัก บ้านเมืองไม่มีความสับสนวุ่นวาย รัฐจึงยังสามารถป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้อย่างทั่วถึงแต่ปัจจุบันประเทศไทยมีความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจการค้าและการลงทุนและจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น นำไปสู่ปัญหาความแตกต่างกันทางเศรษฐกิจส่งผลให้จำนวนอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้นและทำให้กำลังของเจ้าหน้าที่รัฐไม่เพียงพอต่อการดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่ ประชาชนได้อย่างทั่วถึงประชาชนจึงจำเป็นต้องช่วยเหลือตนเอง โดยการว่าจ้างพนักงานรักษาความปลอดภัยหรือบริษัทรักษาความปลอดภัยมาดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตน

เมื่อบุคลากรด้านการรักษาความปลอดภัย มีจำนวนจำกัด จึงไม่สามารถรองรับความต้องการของธุรกิจที่มีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วได้ เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศไทยมีความเจริญรุ่งเรืองมากขึ้น แนวโน้มอาชญากรรมมีแต่จะเพิ่มขึ้น เริ่มตั้งแต่การลักเล็กขโมยน้อย การลักขโมยของใน ห้างสรรพสินค้า การเจาะเซฟ การปล้นรถขนเงิน การปล้นธนาคาร ไปจนถึงการกระทำที่ร้าย มนุษยธรรมของพวกก่อการร้าย เช่น การวางระเบิด การวางเพลิง หรือการก่อวินาศกรรมใดๆ อีกทั้ง ด้านงบประมาณและกำลังพลอันจำกัดของภาครัฐ เมื่อเทียบกับปัญหาอาชญากรรมที่เพิ่มขึ้นแล้ว ประชาชนจึงไม่อาจหวังพึ่งอำนาจรัฐหรือตำรวจ

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพนักงานรักษาความปลอดภัยที่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐสันตาสว่าง และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์จุฑามาศ นิสารัตน์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. ปภาศรี บัวสุวรรณค์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดนครราชสีมา

ในการปกป้องรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของตนเพียงอย่างเดียวได้ การรักษาความปลอดภัยภาคเอกชนจึงเข้ามาเป็นส่วนเสริมที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการป้องกัน รักษาชีวิตและทรัพย์สินส่วนบุคคล ส่งผลให้มีความต้องการบุคลากรด้านการรักษาความปลอดภัยเพิ่มขึ้น จึงมีการจัดตั้งบริษัทรักษาความปลอดภัยเอกชนมากขึ้นและได้รับความนิยมจากผู้ใช้บริการเป็นอันมาก

จากการศึกษาทำให้ทราบว่า มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับพนักงานรักษาความปลอดภัยที่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 ยังไม่สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ครอบคลุมด้วยกันหลายประการ ซึ่งสรุปได้ ดังต่อไปนี้

จากการศึกษาปัญหาข้อจำกัดในการควบคุมการประกอบอาชีพของพนักงานรักษาความปลอดภัยที่ไม่ได้จัดจ้างผ่านบริษัทรักษาความปลอดภัย บริษัทรักษาความปลอดภัยที่ประกอบกิจการในประเทศไทยจะต้องอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 โดยผู้ประกอบการไม่ว่าจะเป็นรายใหม่หรือที่ประกอบกิจการก่อนที่พระราชบัญญัติฉบับนี้จะบังคับใช้จะต้องไปขอใบอนุญาตประกอบกิจการตามขั้นตอนที่พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดไว้ จึงจะสามารถดำเนินงานด้านการรักษาความปลอดภัยได้ อีกทั้งยังต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขต่างๆ ตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดไว้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการขอรับใบอนุญาตของพนักงานรักษาความปลอดภัย ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนของใบอนุญาตต่างๆ รวมทั้งการสมัครเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย จะต้องมีความสอดคล้องตามที่พระราชบัญญัตินี้เป็นผู้กำหนด พระราชบัญญัตินี้จึงออกมาเพื่อบังคับใช้กับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นและบริษัทรักษาความปลอดภัยกับพนักงานรักษาความปลอดภัยเท่านั้น แต่กลับมิได้ใช้บังคับกับองค์กรหรือห้างร้านอื่นที่มีได้ประกอบกิจการรักษาความปลอดภัย แต่สามารถจ้างพนักงานรักษาความปลอดภัยอื่นได้โดยมิต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เช่น ห้างสรรพสินค้าจ้างพนักงานรักษาความปลอดภัยอื่นเข้ามาดูแลรักษาความปลอดภัยบริเวณห้างสรรพสินค้าของตนเองได้โดยตรง กรณีเช่นนี้ห้างสรรพสินค้านี้ดังกล่าวไม่ได้อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 ซึ่งเห็นได้ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ และก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ที่ประกอบกิจการรักษาความปลอดภัย เพื่อเป็นมาตรฐานแนวทางการประกอบอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัย เพื่อให้การรักษาความปลอดภัยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพในการให้บริการ

ประเด็นปัญหาที่สองเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของพนักงานรักษาความปลอดภัยตามมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 ตามมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 ได้บัญญัติเกี่ยวกับ ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ ก.คุณสมบัติ (1) มีสัญชาติไทย (2) มีอายุไม่ต่ำ

กว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ (3) สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับที่ใช้อยู่ในขณะสำเร็จการศึกษา (4) ได้รับหนังสือรับรองว่าได้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการรักษาความปลอดภัยจากสถานฝึกอบรมที่นายทะเบียนกลางรับรองตามวรรคสอง จะเห็นได้ว่าคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยอาจถือได้ว่าเป็นหัวใจหลักที่จะช่วยพัฒนามาตรฐานและคุณภาพงานรักษาความปลอดภัย เพราะหากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยมีคุณลักษณะชีวิตที่ดี มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่ได้กำหนดไว้ ก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ระบบรักษาความปลอดภัยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะกลไกหลักนั้นขึ้นอยู่กับผู้ปฏิบัติงาน มาตรา 34 ก.(2) ได้กำหนดคุณสมบัติของพนักงานรักษาความปลอดภัยที่จะประกอบอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัย ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่ได้กำหนดอายุสูงสุดเอาไว้ และด้วยในแต่ละบริษัทรักษาความปลอดภัยเป็นผู้กำหนดเกณฑ์อายุสูงสุดเอง และมีเกณฑ์จำกัดอายุสูงสุดที่รับจ้างแตกต่างกันไป ส่งผลให้อาจมีการส่งพนักงานรักษาความปลอดภัยที่มีอายุสูงจนเกินไปที่ไม่เหมาะสมมาให้บริการแก่ผู้รับบริการได้ ซึ่งไม่เป็นไปตามความประสงค์ของผู้รับบริการ อีกทั้งบุคคลผู้ขอใบอนุญาตประกอบอาชีพต้องไม่มีประวัติอาชญากรรมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือไม่เคยมีความทางคดีอาญามาก่อน กล่าวคือจะต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม ข.(3) เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

สภาพความเป็นจริง การประกอบอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัย ถือเป็นอาชีพบริการอย่างหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องและใกล้ชิดต่อความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สินของประชาชนเป็นอย่างมาก ตลอดจนส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมจึงควรกำหนดให้ผู้ที่เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อนไม่สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่พนักงานรักษาความปลอดภัยได้ เพื่อเป็นการคัดกรองให้ได้พนักงานรักษาความปลอดภัยที่มีคุณภาพ เพราะอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัย เป็นอาชีพที่ต้องเข้ามาควบคุมดูแลเพื่อให้สังคมมีความสงบเรียบร้อย ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน สามารถประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข

ประเด็นปัญหาที่สามเกี่ยวกับการจ่ายค่าตอบแทนการทำงานและการทำงานล่วงเวลาของพนักงานรักษาความปลอดภัย ตามกฎกระทรวงกำหนดงานที่ลูกจ้างไม่มีสิทธิได้รับค่าล่วงเวลาและค่าล่วงเวลาในวันหยุด พ.ศ. 2552 ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 การพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยจึงจำเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งเมื่อพิจารณาแล้ว จะเห็นว่าพนักงานรักษาความปลอดภัยต้องทำงานเป็นกะ ซึ่งหมายถึงการทำงานทั้งในเวลาเช้าและเวลากลางคืนสลับการทำงานระหว่างเพื่อนร่วมงาน ดังนั้นคนที่จะทำอาชีพนี้ต้องมีความตั้งใจ ความอดทนสูง และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ด้วย ซึ่งแต่ละครั้งที่ต้องปฏิบัติงานก็ไม่สามารถคาดคะเนเหตุการณ์ที่จะเผชิญได้ จึงต้องมีสติและเตรียมพร้อมรับมืออยู่ตลอดเวลา ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน คือ การได้รับค่าตอบแทนจากการปฏิบัติงานที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสี่ยง พนักงานรักษาความปลอดภัยที่มีผลงานดีย่อมมีความ

ต้องการได้รับเงินเดือนที่สูงขึ้น เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับพนักงานรักษาความปลอดภัยได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ จึงสมควรมีการปรับแก้กฎหมาย เพื่อพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยต่อไป

ประเด็นที่สี่เกี่ยวกับปัญหาการขาดการฝึกอบรมเฉพาะทางแก่บุคคลผู้ประกอบอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัยให้สอดคล้องกับรูปแบบบริการรักษาความปลอดภัย ตามระเบียบคณะกรรมการกำกับธุรกิจรักษาความปลอดภัยว่าด้วยกำหนดมาตรฐานหลักสูตรการรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2560 ข้อ 5 ที่ออกตามความในมาตรา 10 (4) แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 การกำหนดเงื่อนไขการขอรับใบอนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต โดยจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเมื่อได้รับใบอนุญาตดังกล่าวแล้ว จะสามารถปฏิบัติหน้าที่รักษาความปลอดภัยได้ทุกรูปแบบบริการสำหรับเงื่อนไขการผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรการรักษาความปลอดภัยจากสถานฝึกอบรมที่นายทะเบียนกลางรับรองนั้นเป็นเงื่อนไขอย่างหนึ่งของคุณสมบัติการรับอนุญาตดังกล่าว และไม่ว่าบุคคลดังกล่าวจะให้บริการรักษาความปลอดภัยรูปแบบบริการแตกต่างกันเพียงใดก็ตาม ก็จะต้องผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรเดียวกันทั้งสิ้น ซึ่งมีระยะเวลาการฝึกอบรม ไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง ประกอบด้วย ภาคทฤษฎี 16 ชั่วโมง และภาคปฏิบัติ 24 ชั่วโมง ตามระเบียบดังกล่าวข้างต้น โดยรายละเอียดหลักสูตร ประกอบด้วยความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจรักษาความปลอดภัย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัย การรักษาความปลอดภัยขั้นพื้นฐาน การเขียนรายงาน การเตรียมพร้อมกรณีเหตุฉุกเฉิน การติดต่อสื่อสาร หลักการใช้กำลัง การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การจัดการจราจร และการฝึกภาคสนาม เพื่อให้มีทักษะและความรู้ความสามารถเฉพาะทางก่อนปฏิบัติหน้าที่รักษาความปลอดภัย จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการยกระดับมาตรฐานบริการรักษาความปลอดภัยของประเทศไทย เห็นควรแก้ไขระเบียบมาตรฐานหลักสูตรการฝึกอบรมของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต โดยกำหนดให้มีหลักสูตรการฝึกอบรมและเนื้อหาความรู้ต่าง ๆ ครอบคลุมงานบริการรักษาความปลอดภัยในแต่ละประเภท พร้อมกับกำหนดเงื่อนไขการรับอนุญาตให้ตรงกับรูปแบบบริการที่จะไปปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวจะได้รับเข้ารับการฝึกอบรมที่ถูกต้องตรงตามประเภทรูปแบบงานบริการรักษาความปลอดภัยนั้น ๆ อันช่วยให้ได้รับความรู้และมีทักษะเฉพาะทางที่จำเป็นติดตัว สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมได้ นอกจากนี้ เพื่อให้มีความรัดกุมยิ่งขึ้นและป้องกันการนำใบอนุญาตไปใช้ผิดประเภทรูปแบบบริการ เห็นควรกำหนดเงื่อนไขการใช้ใบอนุญาตของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตได้เฉพาะรูปแบบบริการที่ระบุในใบอนุญาตเท่านั้นด้วย เพื่อให้พนักงานรักษาความปลอดภัยมีทักษะและความรู้ความสามารถเฉพาะทางก่อนปฏิบัติหน้าที่รักษาความปลอดภัย อันเป็นสิ่งสำคัญในการยกระดับมาตรฐานบริการรักษาความปลอดภัยของประเทศไทย

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพนักงานรักษาความปลอดภัยที่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับข้อจำกัดในการควบคุมการประกอบอาชีพของพนักงานรักษาความปลอดภัยที่ไม่ได้จัดจ้างผ่านบริษัทรักษาความปลอดภัย เห็นควรปรับปรุงแก้ไขให้ธุรกิจรักษาความปลอดภัยและอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัยเป็นอาชีพและธุรกิจที่ต้องได้รับอนุญาตทุกกรณี เพื่อลดปัญหาของความลักลั่นในทางปฏิบัติ รวมทั้งสร้างความปลอดภัยแก่ผู้รับบริการ จึงเห็นควรกำหนดเพิ่มเติมบทบัญญัติต่าง ๆ ให้ครอบคลุมถึงบุคคลผู้ประกอบอาชีพรักษาความปลอดภัยที่ให้บริการโดยตรงแก่ผู้รับบริการ ดังนี้

(1) เพิ่มเติมหมวดในบทบัญญัตินี้ให้ครอบคลุมถึงบุคคลผู้ประกอบอาชีพรักษาความปลอดภัยและผู้รับบริการโดยตรง ดังนี้

“หมวด 3/1 บุคคลผู้ประกอบอาชีพรักษาความปลอดภัยและผู้ว่าจ้าง”

(2) เพิ่มเติมบทบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการยื่นขอรับอนุญาตให้ครอบคลุมถึงบุคคลผู้ประกอบอาชีพรักษาความปลอดภัยที่รับจ้างโดยตรงแก่ผู้รับบริการ ดังนี้

“ผู้ใดประสงค์จะทำหน้าที่เป็นบุคคลผู้ประกอบอาชีพรักษาความปลอดภัย จะต้องได้รับใบอนุญาตเป็นบุคคลผู้ประกอบอาชีพรักษาความปลอดภัยจากนายทะเบียนโดยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต อายุของใบอนุญาต การสวมเครื่องแบบ การพกพาบัตรประจำตัว และการปฏิบัติหน้าที่งานบริการรักษาความปลอดภัย ให้นำความในมาตรา 33 วรรคสอง มาตรา 34 ถึงมาตรา 39 และมาตรา 41 ถึงมาตรา 41/4 มาบังคับใช้แก่บุคคลผู้ประกอบอาชีพรักษาความปลอดภัยโดยอนุโลม”

2. ปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของพนักงานรักษาความปลอดภัยตามมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 ผู้ศึกษาเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาคาราคาเผลนแรงงาน เห็นควรให้มีการแก้ไขและเพิ่มเติมคุณสมบัติด้านสัญชาติของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวให้ครอบคลุมบุคคลต่างด้าว ให้สามารถยื่นขอรับอนุญาตได้ ดังนี้

(1) ยกเลิกคุณสมบัติของตัวบุคคลด้านสัญชาติไทยในอนุ 1 ข้อ ก. ของมาตรา 34 และเพิ่มเติมคุณสมบัติให้รองรับคนต่างด้าว โดยแทรกเป็นวรรคสองของมาตรา 34 ในบทบัญญัตินี้ ดังนี้

“มาตรา 34 วรรคสอง

“กรณีผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นคนต่างด้าว นอกจากต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามวรรคแรก ผู้ขอรับใบอนุญาตดังกล่าวจะต้องมีใบอนุญาตทำงานในประเทศไทย และได้รับหนังสือรับรองการสื่อสารภาษาไทยที่ออกโดยบริษัทรักษาความปลอดภัย หรือผู้ว่าจ้าง แล้วแต่กรณี ใช้ประกอบการยื่นขอรับใบอนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต หรือนุคคลผู้ประกอบอาชีพรักษาความปลอดภัย โดยการออกหนังสือรับรองดังกล่าวเป็นไปตามรูปแบบที่คณะกรรมการกำกับธุรกิจรักษาความปลอดภัยประกาศกำหนด”³ ปัญหาการกำหนดหลักเกณฑ์แนวทางการพิจารณาดำเนินการทางวินัย กรณีเจ้าพนักงานตำรวจถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยสืบเนื่องมาจากการทำวิสามัญฆาตกรรม ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 ผู้ศึกษาเสนอแนะเห็นควรเพิ่มเติมพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 มาตรา 84 วรรคสาม เป็น ดังนี้

วรรคสาม “การดำเนินการตามวรรคต้นดังกล่าวนี้ ห้ามมิให้ใช้บังคับ กรณีที่เกิดการตายหรือบาดเจ็บจากการใช้กำลังบังคับหรืออาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย และให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า การกระทำของเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่บังคับใช้กฎหมายเป็นการชอบด้วยกฎหมาย จนกว่าจะได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่า เจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำความผิดจริง ซึ่งมีใช้ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท”

ในส่วนการกำหนดคุณสมบัติด้านอายุสูงสุดของการรับอนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตเห็นควรปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติในพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 มาตรา 34 โดยแก้ไข (2) และเพิ่มเติม (2/1) ในมาตรา 34 ดังนี้

“มาตรา 34

ก. คุณสมบัติ

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ แต่สูงสุดไม่เกิน 60 ปีและเพิ่มคุณสมบัติด้านอายุให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

(2/1) ในกรณีผู้ขอรับใบอนุญาตอายุเกินกว่า 50 ปีขึ้นไป ต้องมีใบรับรองแพทย์โดยผู้ประกอบโรคศิลป์ ที่ระบุว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสมและสามารถทำงานบริการรักษาความปลอดภัยได้ ประกอบการขอรับอนุญาต และต้องมีใบรับรองแพทย์ทุกปีจัดเก็บไว้ ซึ่งจะต้องสามารถแสดงให้เห็นายทะเบียนได้เมื่อได้รับการร้องขอ”

ส่วนลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา 34 ข. (3) เดิม ได้กำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ข. ลักษณะต้องห้าม

(3) เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกสำหรับความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ หรือความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน หรือความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือพ้นโทษมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสามปีก่อนวันขอรับใบอนุญาตและมีใช้ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา

เมื่อพนักงานรักษาความปลอดภัยคือผู้ที่ต้องดูแลทรัพย์สินของผู้ว่าจ้าง ดังนั้น พนักงานรักษาความปลอดภัยจึงควรเป็นผู้ที่ไม่มีประวัติอาชญากรรมหรือก่อคดีทุจริตมาก่อนเข้าทำงาน ไม่ว่าจะเป็นคดีลักทรัพย์ คดีทำร้ายร่างกาย คดีล่วงละเมิดทางเพศ และคดีอื่นๆ ทั้งนี้ เพราะอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัย เป็นอาชีพที่ต้องมอบความอุ่นใจและปลอดภัยแก่ลูกค้า หากมีประวัติดังกล่าว ย่อมส่งผลต่อความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ เห็นควรยกเลิก มาตรา 34 ข. (3) ดังกล่าวออกไป

3. ปัญหาเกี่ยวกับการจ่ายค่าตอบแทนการทำงาน การทำงานล่วงเวลา และการทำงานในวันหยุดของ พนักงานรักษาความปลอดภัย ตามกฎกระทรวงกำหนดงานที่ลูกจ้างไม่มีสิทธิได้รับค่าล่วงเวลาและค่าล่วงเวลาในวันหยุด พ.ศ. 2552 ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ผู้ศึกษา เสนอแนะควรยกเลิกพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 มาตรา 65 (8) ที่กำหนดให้อาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัย หรืองานอยู่เวรเฝ้าดูแลสถานที่หรือทรัพย์สินอันมิใช่หน้าที่การทำงานปกติของลูกจ้าง และยกเลิกกฎกระทรวงกำหนดงานที่ลูกจ้างไม่มีสิทธิได้รับค่าล่วงเวลาและค่าล่วงเวลาในวันหยุด พ.ศ. 2552 ที่กำหนดให้งานที่ลูกจ้างไม่มีสิทธิได้รับค่าล่วงเวลาตามมาตรา 61 และค่าล่วงเวลาในวันหยุดตามมาตรา 63 แต่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินเท่ากับอัตราค่าจ้างต่อชั่วโมงในวันทำงานตามจำนวนชั่วโมงที่ทำ ได้แก่ งานเฝ้าดูแลสถานที่หรือทรัพย์สินอันเป็นหน้าที่การทำงานปกติของลูกจ้าง เพื่อให้พนักงานรักษาความปลอดภัยได้รับค่าตอบแทนการทำงานล่วงเวลาหากมีการทำงานล่วงเวลาในอัตรา 1.5 เท่า ของอัตราค่าจ้างต่อชั่วโมง เช่นเดียวกับลูกจ้างซึ่งทำงานในงานทั่วไปนั้น

4. ปัญหาการขาดการฝึกอบรมเฉพาะทางแก่บุคคลผู้ประกอบอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัยให้ สอดคล้องกับรูปแบบบริการรักษาความปลอดภัย ตามระเบียบคณะกรรมการกำกับธุรกิจรักษาความปลอดภัยว่าด้วยกำหนดมาตรฐานหลักสูตรการรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2560 ข้อ 5 ที่ออกตามความใน มาตรา 10 (4) แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558

เพื่อให้บุคคลผู้ขอรับใบอนุญาตได้เข้ารับการฝึกอบรมเฉพาะทางในแต่ละรูปแบบงานบริการรักษาความปลอดภัยตามที่ผู้เขียนเสนอเพิ่มเติม จึงเห็นควรปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานหลักสูตรการรักษาความปลอดภัยที่ใช้บังคับในปัจจุบันให้ครอบคลุมรูปแบบบริการแต่ละประเภทตามที่ผู้เขียนได้เสนอเพิ่มเติม ได้แก่ บริการรักษาความปลอดภัยทั่วไป บริการคุ้มกันความปลอดภัยแก่บุคคล บริการคุ้มกันความปลอดภัยแก่ของมีค่าระหว่างขนส่ง และบริการดูแลการเข้าออกสถานที่ โดยดำเนินการกำหนดหลักสูตร เนื้อหา ความรู้ และระยะเวลาในการฝึกอบรมให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับรูปแบบบริการแต่ละประเภท ดังนี้

1. หลักสูตรการรักษาความปลอดภัยของใบอนุญาตประเภทบริการรักษาความปลอดภัยทั่วไป โดยรายละเอียดหลักสูตรการฝึกอบรมอย่างน้อยจะต้องมีเนื้อหาเกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1.1 ความรู้ด้านการรักษาความปลอดภัยทั่วไป เช่น การเฝ้าระวังความปลอดภัยจากอัคคีภัย การจัดการกรณีฉุกเฉิน ทักษะการสื่อสารและการดูแลลูกค้า สุขภาพและความปลอดภัยสำหรับพนักงานรักษาความปลอดภัย และกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัย เป็นต้น

1.2 ความชำนาญด้านการรักษาความปลอดภัย เช่น บทบาทและหน้าที่ของพนักงานรักษาความปลอดภัย การลาดตระเวน การควบคุมการเข้าออก การค้นหาเทคโนโลยีและ

ระบบในสภาพแวดล้อมการรักษาความปลอดภัย การสื่อสาร การรายงาน และการเก็บบันทึกข้อมูล รวมถึงกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัย เป็นต้น

1.3 การจัดการความขัดแย้ง ได้แก่ การหลีกเลี่ยงและลดความเสี่ยงต่าง ๆ การจัดการความขัดแย้ง แก้ไขความขัดแย้ง และการใช้ทักษะการสื่อสารและการจัดการความขัดแย้ง เป็นต้น

2. หลักสูตรการรักษาความปลอดภัยของใบอนุญาตประเภทบริการคุ้มครองความปลอดภัยแก่บุคคล โดยรายละเอียดหลักสูตรการฝึกอบรมอย่างน้อยจะต้องมีเนื้อหาเกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

2.1 ความชำนาญด้านการคุ้มครอง เช่น หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้คุ้มครองบุคคล การประเมินภัยคุกคามและความเสี่ยง การจัดการต่อเหตุการณ์ การตรวจตรา เฝ้าระวัง เป็นต้น

2.2 การจัดการความขัดแย้ง ได้แก่ การหลีกเลี่ยงและลดความเสี่ยงต่าง ๆ การจัดการความขัดแย้ง แก้ไขความขัดแย้ง และการใช้ทักษะการสื่อสารและการจัดการความขัดแย้ง เป็นต้น

3. หลักสูตรการรักษาความปลอดภัยของใบอนุญาตประเภทบริการคุ้มครองความปลอดภัยแก่ของมีค่าระหว่างขนส่ง โดยรายละเอียดหลักสูตรการฝึกอบรมอย่างน้อยจะต้องมีเนื้อหาเกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

3.1 ตำแหน่งหน้าที่ของบริการคุ้มครองความปลอดภัยแก่ของมีค่าระหว่างขนส่ง

3.2 การดำเนินการให้บริการคุ้มครองความปลอดภัยแก่ของมีค่าระหว่างขนส่ง

4. หลักสูตรการรักษาความปลอดภัยของใบอนุญาตประเภทบริการดูแลการเข้าออกสถานที่ โดยรายละเอียดหลักสูตรการฝึกอบรมอย่างน้อยจะต้องมีเนื้อหาเกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

4.1 ความรู้ด้านการรักษาความปลอดภัยทั่วไป เช่น การเฝ้าระวังความปลอดภัยจากอัคคีภัย การจัดการกรณีฉุกเฉิน ทักษะการสื่อสารและการดูแลลูกค้า สุขภาพและความปลอดภัยสำหรับพนักงานรักษาความปลอดภัย และกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัย เป็นต้น

4.2 ความชำนาญด้านการควบคุมดูแลประตู เช่น มาตรฐานเกี่ยวกับบุคลิกภาพ การค้นหา การควบคุมตัวบุคคล การเฝ้าระวังยาเสพติด การบันทึกเหตุการณ์และการป้องกันอาชญากรรม การจัดการกรณีฉุกเฉิน การจัดการต่อบุคคลที่มีความเสี่ยง การจัดการเข้าคิวและฝูงชน และกฎหมายแพ่งและอาญา เป็นต้น

4.3 การจัดการความขัดแย้ง ได้แก่ การหลีกเลี่ยงและลดความเสี่ยงต่าง ๆ การจัดการความขัดแย้ง แก้ไขความขัดแย้ง และการใช้ทักษะการสื่อสารและการจัดการความขัดแย้ง เป็นต้น

4.4 ทักษะต่าง ๆ ทางกายภาพ ได้แก่ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทักษะทางกายภาพ เทคนิคการหลุดพ้นจากการถูกหน่วงเหนี่ยว และเทคนิคการคุ้มกัน เป็นต้น

อีกทั้ง เพื่อให้ผู้ขอรับอนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตเข้ารับการฝึกอบรมที่ถูกต้องในแต่ละรูปแบบประเภทบริการนั้น ผู้เขียนเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติในมาตรา 34 ที่กำหนดเกี่ยวกับการผ่านการฝึกอบรมให้มีความชัดเจนขึ้น ดังนี้

“ก. คุณสมบัติ

(4) ได้รับหนังสือรับรองว่าได้ผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรการรักษาความปลอดภัยตามที่คณะกรรมการกำกับธุรกิจรักษาความปลอดภัยกำหนดจากสถานฝึกอบรมที่นายทะเบียนกลางรับรองตามวรรคสอง”

เอกสารอ้างอิง

พรชัย ชันดี. ทฤษฎีอาชญาวิทยา : หลักการ งานวิจัย และนโยบายประยุกต์. กรุงเทพมหานคร: สุเนตรฟิล์ม, 2553.

วิชัย แหวนเพชร. มนุษย์สัมพันธ์ในการบริหารอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธรรมกล, 2543.

ระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม : หลักทฤษฎีและมาตรการ.

พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียน สโตร์, 2526.